

Handboek Europese vogels

'De Nils is uit!'

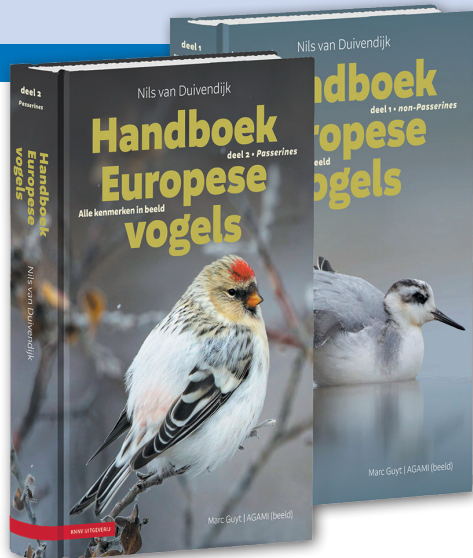
Recent verscheen het dikke tweedelige Handboek Europese vogels, een geheel nieuwe gids om vogels op naam te brengen aan de hand van beeldmateriaal. Han Buckx dook erin.

■ Han Buckx

Als aankomend vogelaar begon ik in de jaren '70 met de *Elsevier Vogelgids* (later omgedoopt tot het 'Heinzel drama') en de *Petersons*. Pas in de jaren '90 verscheen er een nieuw standaardwerk, namelijk de 'Lajo' (Lars Jonsson). Vogels kijken kreeg meteen een nieuwe dimensie omdat met de 'Lajo' in de hand nieuwe kenmerken en details opvielen bij de waargenomen vogels in het veld. Vrij snel na de 'Lajo' verscheen in 2000 een nieuw standaardwerk: de *ANWB Vogelgids van Europa* van Killian Mullarney, Lars Svensson e.a.

Hierna werd het stil, ondanks verwoede pogingen van verschillende auteurs en illustratoren om deze twee standaardwerken te overtreffen. Zeker, de laatste 20 jaar verscheen er een niet aflatende stroom aan nieuwe vogelboeken, echter konden ze mij persoonlijk niet bekoren en heb ik tot op de dag van vandaag de 'Lajo' en *ANWB Vogelgids* nog steeds binnen handbereik.

Als vogelringers werden we in 2016 nog wel verblijd met de *Identification Guide to Birds in the Hand* (Demongin), maar verder moesten we het doen met de standaardwerken. Op zich voldeden deze prima en met wat aanvullende specialistische determinatiegidsen, literatuur en het internet waren de meest lastige kleden van de in Nederland voorkomende vogels, vooral dwaalgasten, wel op naam te brengen.

Eén zo'n specialistische determinatiegids was de *Dutch Birding Kenmerken-gids* van Nils van Duivendijk (2002). Hierin werd van elke soort een droge opsomming gegeven van specifieke kenmerken van verschillende leeftijden, kleden en geslacht zonder gebruikmaking van illustraties en/of foto's. De laatste jaren gonsde het wel al regelmatig rond in vogelaarsland: 'er komt een nieuwe Nils aan!'

Twee dikke delen

De verwachtingen waren dan ook hoog gespannen en, na wat tegenslagen en vertragingen, kwam eind mei dan toch de pakketdienst 3,2 kilo papier in boekvorm bezorgen. Om precies te zijn twee boeken, 1048 pagina's totaal, die samen het *Handboek Europese Vogels*,

Alle kenmerken in beeld vormen. Wat meteen opvalt bij het doorbladeren zijn de vele foto's per soort, het ontbreken van illustraties en de beperkte tekst. Verrassend aangezien fotoboeken in het verleden werden beschouwd als slechte determinatiegidsen omdat je erg afhankelijk bent van de positie van de vogel op de foto, de fotobewerking, scherpte en het licht. Daarnaast werden er vaak maar een of twee kleden afgebeeld in dergelijke fotovogelgidsen. Nils laat nu, vooral samen met Marc Guyt als beeldredacteur en grondlegger van de AGAMI beeldbank, zien dat deze vooroordelen achterhaald zijn. In werkelijk schitterende foto's worden de 720 behandelde vogelsoorten getoond in allerhande posities, kleden, leeftijd en geslacht. Hierbij is de vogel uitgesneden en is de (soms storende) achtergrond c.q. omgeving vrijwel weggelaten.

Geschied voor iedereen

De tekst is beknopt maar doeltreffend, aangevuld met handige verwijzingsstreepjes om specifieke kenmerken te benadrukken. De tekst is in het Nederlands, toch opvallend voor een dergelijke gids met internationale allure! Wat verder opvalt is het (bijna) ontbreken van specifiek vakjargon en ingewikkelde determinatiebeschrijvingen waardoor het boek ook voor minder ervaren vogelaars zeer goed hanteerbaar is. Dat het hier om een visuele determinatiegids gaat blijkt verder uit het ontbreken van o.a. verspreidingskaartjes, habitat, gedrag, ecologie en geluiden. Hiervoor zal toch een aanvullende vogelgids benodigd zijn. Een klein minpuntje is wellicht de gehanteerde taxonomie. Er lijkt niet een eenduidige lijn van bijvoorbeeld het IOC te zijn gekozen waardoor sommige ondersoorten als aparte soort worden opgevoerd (bijvoorbeeld Siberische Tjiftjaf) terwijl bij andere soorten vrij conservatief de ondersoortstatus

nog wordt weergegeven (zie bijvoorbeeld de rotganzen). Ook zal bij een volgende druk nog even wat extra aandacht nodig zijn voor wat kleine taalfoutjes.

Samenvattend

De auteur geeft in zijn inleiding aan dat het doel van dit boek is de beschikbare (veld)kennis te combineren met het tegenwoordig beschikbare (digitale) beeldmateriaal. Daar is hij samen met het team zeker in geslaagd, waardoor dit boek zowel voor de beginnende vogelaar als de zeer ervaren vogelkenner een belangrijke aanvulling is op bestaande vogelboeken en determinatiegidsen. Een nieuw standaardwerk!

Praktische informatie

Nils van Duivendijk & Marc Guyt, 2022.
Handboek Europese vogels. Alle kenmerken in beeld. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978-90-50118-52-1. Harde koft, 1.048 pagina's (twee delen). Prijs: € 99,95